

Oikeusministeriö

17. 09. 2007

ad 8.31.2007

Käräjäoikeusverkoston kehittämistä pohtivalle työryhmälle
Puheenjohtaja Heikki Liljeroos

Eräitä näkökohtia koskien Mustasaaren käräjäoikeuden aluetta tulevassa rakenne-
muutoksessa:

Koska työryhmä on antanut ymmärtää, että se harkitsee Mustasaaren käräjäoikeuteen
kuuluvan Pietarsaaren alueen (= entisen Pietarsaaren käräjäoikeuden alue, eli
Uusikaarlepyy, Pedersöre, Luoto, Pietarsaari ja Kruunupyö) liittämistä Kokkolan käräjä-
oikeuteen, tulen seuraavassa perustelemaan, miksi vastustamme jyrkästi tällaista
nykyisen Mustasaaren käräjäoikeuden pilkkomista ja miksi **katsomme että Pietarsaaren
alue tulisi muun Mustasaaren käräjäoikeuden tuomiopiirin kanssa yhdistyä Vaasan
käräjäoikeuden kanssa.**

1. Katsomme ettei ole hyväksyttävää ettei tässä maassa olisi yhtäkään käräjäoikeutta
(Ahvenanmaa lukuunottamatta) jonka enemmistönkieli olisi ruotsi. Jos enemmistön kieli
on ruotsi, tämä takaa sen että käräjäoikeus myös käytännössä toimii ruotsin kielellä, mikä
ei ole asian laita, mikäli enemmistön kieli on suomi, vaikka käräjäoikeudessa on ruotsia
osaavia tuomareita ja muu henkilökunta.

2. Pohjanmaan maakunnassa on laaja yhtenäinen alue jonka väestö on valtaenemmistöltään
ruotsinkielinen. Yhtenä periaatteena uusia käräjäoikeuksia muodostettaessa on tiettävästi
ettei maakuntarajoja rikottaisi. Nykyisen Mustasaaren käräjäoikeuden jakaminen Uuden-
kaarlepyyn ja Oravaisten välillä ei sotisi pelkästään tätä periaatetta vastaan, vaan olisi myös
vanhojen, yhteisten sivistyksellisten perinteiden vastaista. Tällainen rajanveto keskellä
maantieteellisesti yhtenäistä ruotsinkielistä aluetta, joka kaikin tavoin kuuluu yhteen, olisi
täysin keinotekoinen.

3. **Uusi käräjäoikeus** johon kuuluisivat koko nykyinen Mustasaaren käräjäoikeus ja Vaasan
käräjäoikeus **olisi riittävän suuri.** Väestöpohja olisi yli 170.000 asukasta ja tuomarimäärä
nykyisen määrän perusteella 13. Tällainen käräjäoikeus tarjoasi tuomareille **hyviä
erikoistumismahdollisuuksia** ja muita ammatillisia haasteita. Samalla se tarjoaisi nuorille
ruotsinkielisille juristeille erinomaisen auskultointipaikan ja **voisi myös toimia hyvänä
sisääntuloväylänä joka houkuttelisi hyviä kielitaitoisia kykyjä jäämään
tuomioistuinalalle.**

Koska Helsingin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta toimii myös Vaasassa,
vartenotettava määrä ruotsinkielisistä oikeustieteen opiskelijoista ovat aloittaneet
opiskelunsa ja opiskelleet useita vuosia Vaasassa. Tämän vuoksi ja ottaen myös huomioon
että Vaasassa toimivat myös sekä Vaasan hallinto-oikeus että Vaasan hovioikeus, olen
vakuuttunut siitä että tällaisella suurella Vaasassa toimivalla käräjäoikeudella ei olisi mitään
vaikeuksia rekrytoida ruotsinkielisiä auskultantteja, vaan olen varma siitä että paikoista
syntyisi kova kilpailu. Myös nykyisessä Mustasaaren käräjäoikeudessa olemme

huomanneet, että Helsingin yliopiston Vaasassa toimiva oikeustieteellinen osasto on merkittäväällä tavalla edesauttanut hyvien auskultanttien saamista tähän käräjäoikeuteen.

Sen sijaan pelkään pahoin että mikäli Vaasaan ja Kokkolaan perustetaan kumpaankin käräjäoikeus jonka enemmistön kieli on suomi, näihin ja varsinkin **Kokkolan käräjäoikeuteen tulee olemaan huomattavasti vaikeampaa rekrytoida ruotsia osaavia auskultantteja.** Näin ollen kokonaismäärä ruotsinkielisiä hakijoita vähenisi, ja kun nämä jakaantuisivat vielä kahteen eri käräjäoikeuteen, on olemassa ilmeinen vaara ettei kaikkia "ruotsinkielisiä" auskultanttipaikkoja saataisi edes täytettyä (vaikka näitä olisi tietty kiintiö), jolloin myös ruotsia osaavien hyvien juristien houkuttelevuus tuomioistuinalalle vaikeutuisi.

3. Vaikka nykyinen **Kokkolan käräjäoikeus tarvitsee lisäalueita**, jotta se käräjäoikeuksien rakennemuutoksen jälkeen olisi riittävän suuri, tämä **ei riitä perusteeksi pilkkoa Pohjanmaan maakuntaa täysin keinotekoisella tavalla**, ottaen huomioon että tämä vaihtoehto ratkaisevalla ja kohtalokkaalla tavalla vaikuttaisi maakunnassa toimivien käräjäoikeuksien kielisuhteisiin. Yhtenä periaatteena uusia hallintoalueita muodostettaessa on ollut että **kielillisen vähemmistön tulisi olla mahdollisimman pieni.** Tätä periaatetta on rikottu kaavaillussa mallissa, jonka mukaan sekä Vaasassa että Kokkolassa toimivissa käräjäoikeuksissa ruotsinkielinen vähemmistö olisi erittäin suuri. Tämä osoittaa jo sinänsä että varsinkin tällä laajalla alueella on erittäin suuri tarve muodostaa käräjäoikeus jonka enemmistön kieli on ruotsi. Mikäli sitä pidetään välttämättömänä, Kokkolan käräjäoikeuden tulee saada lisäalueita jostakin muualta. Vaikka silloinkin rikottaisiin maakuntarajoja, ainakin kielisuhteet pysyisivät muuttumattomina..

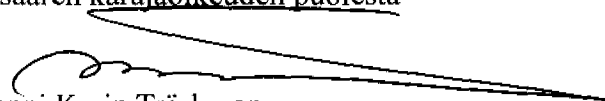
4. Vaikka nyt esitetyn mallin mukaisessa Vaasassa toimivassa käräjäoikeudessa, enemmistön kieli olisi ruotsi, katsomme kielilain säännöksistä poiketen, **ettei kaikilta tuomareilta ja muulta henkilökunnalta vaadittaisi kielilain mukaista ruotsin kielen taitoa** (tuomareiden osalta erinomaiset tiedot), vaan tietyin laissa vahvistetun määrän osalta riittäsi tyydyttävä ruotsin kielen taito. Tämän määrän, joka vahvistettaisiin erikseen jokaisen henkilöstöryhmän osalta, tulisi kuitenkin olla pienempi kuin puolet.

Pidämme erillisten kieliosastojen perustamista huonona ratkaisuna, koska tällaisesta osastosta muodostuisi helposti "käräjäoikeus käräjäoikeudessa", mikä ei esim. käräjäoikeuden hengen, tiedonkulun, ja yhtenäisten käytäntöjen kannalta ole toivottavaa. Koska suurin osa jutuista on kaksikielisiä, on myös epäselvää, millä perusteella asiat jakaantuisivat tälle osastolle.

Yllä esitetyillä perusteilla pyydetään, että työryhmä mietinnössään esittäisi että nykyisistä Vaasan ja Mustasaaren käräjäoikeuksista Pietarsaaren alue mukaanlukien muodostetaan uusi käräjäoikeus jonka pääpaikka olisi Vaasassa ja toimipiste Pietarsaaressa.

Vaasa, 14.9.2007

Mustasaaren käräjäoikeuden puolesta

Laamanni Karin Träskman